

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Statvtis Episcopalibvs al lingent sine scripturæ. Cap.
Trigesimvmtertivm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

conſuetudine, quando maxime non cōuertit ad vſus pios, aut fabricā ecclēſiæ omne. n. prohibitū eſt, ex quo cūq. titulo fit, vt electionis, p̄ſentationis, nominationis, inſtitutionis, cōfirmationis, collationis, prouiſionis, admiſſionis, & ſimil. per decretū eiuf. Conc. Tri ſeſ. 24. de reſor. gen. c. 14. niſi, vt ibid. cauēt, & declarauit Mar. Nau. in Man. c. 23. n. 101. verſ. 11. fol. 372. Et fortius eſt curandum, ne in cauſa hæreſis pecunia extorqueatur

cle. 1. §. verum lo 2. & cle. 2. de h̄er. Si mancas eo. tit. 8. n. 5. nec in procedēdo, cū quis de hæreſi condemnatur, poteſt ad p̄nā pecuniariā damnari, ſed in punitione reſpectu inobedientię, vt p̄ correctione, ſeu purgatione p̄t imponi talis p̄nā, vel p̄ p̄nitētia, p̄ ſuſpitione data mutari, q̄a dicit eſſe in arbitrio. hęc not. per Cald. in trac. de h̄ere. c. 19. cū duob. ſeq. & ad hoc dictum vide Eym in ſuo Direc. 3. par. q. 103. Zanch. de h̄eret. cap. 19.

DE STATVTIS EPISCOPALIBVS
an ligent ſine ſcripturæ.

C A P. TRIGESIMVM TERTIVM.

S V M M A R I V M.

1	E piſcopi in ſuis diçeſibus habent iuriſdictionem cum mero, & mixto imperio.	7	Leges a quo tempore incipiant ligare, vt omnes obſeruent.
2	Statuta facere eſt de lege iuriſdictionis.	8	Scriptura an ſit de ſubſtantia legis, vel ſtatuti.
3	Statutū epiſcopi quod ius dicatur. Cauſe in prima inſtantia ſunt tractada coram ipſo epiſcopo. nu. eod.	9	Cauſe requirentes ſcripturam multi notantur. nu. eo.
4	Statutum epiſcopi an ſit perpetuum & liget ſucceſſorem.	10	Signatura eſt duplex, & in qua oportet ſcriptura.
5	Leges facta a pr̄ regibus nomine Regio durant etiam finito officio.	11	Breue an valeat ſine ſcriptura.
6	Regule cancellariæ quāto tēpore du	12	Bulla an ſit de eſſentia priuilegij.
			Scriptura quare fuit inuenta.

Quia propriū ipſius viſitationis eſt bona cōfirmare, mala aut reuocare, q̄ vt in oībus acclis obſeruetur ſtatuta, reformationes, conſtitutiones ſūt, quibus & boni cōſeruent, & mali debitis p̄nis reducant, ideo p̄ fine hui⁹ libri de duobus ē vidēdū, de poteſtate ſtatuedi, & ſi ſcriptura

de neceſſitate requirāt, vt aliās ordinata nō teneāt, hęc cōtinuo apud oēs verſāt, q̄a neceſſaria fuit lex. ſup. c. 17. n. 22. cum ſeq. † Habēt. n. epi in diçeſi iuriſdictionē cū mero, & mixto imperio. vt per oēs ſcribit. in l. imperium. ff. de iuriſ. omn. iud. vnde dicit in c. 1. de offic. ordin. ex ſynod. Ioan. Pap. habeant epiſcopi ſingularum vrbium

bium in suis dioecesibus liberam potestatem, adulteria, & scelera inquire re, vlcisci, & iudicare, secundū quod canones censent. absq. impedimento c. 1. de pæn. lib. 6. vbi optime notatur, & contra impediētes iurisdictionem ipsorum, & est practicabilis ille tex. & probat Henr. de Bott. de synod. episc. 3. p. nu. 104. cum seq. D. Ant. in c. cum contingat, de for. com. pet. & hodie amplissime ex dispositione sacri Conc. Tri. iurisdictionem exercent, prout in multis notatur, vide sess. 24. de refor. gen. c. 10. † Ipsiq. est obediendum, namq. statuta facere iurisdictionis est, c. canonum statuta per doct. de const. l. omnes populi, ff. de iust. & iure. est. n. in episcopo duplex clavis, ordinis, & iurisdictionis, quæ regalis quodammodo potestas demonstratur, nam cū episcopi cōstituti sint pastores, & præfidentes, necessario sequitur posse leges facere, & statuta, quibus ordo ecclesiasticus conseruetur, & diuinus cultus in melius dirigatur, vt optimis rōnibus scribit Ant. Pag. de iuris. episc. sec. 6. idq. expressius patet in alleg. Conc. Tri. potissime sess. 13. de refor. c. 1. ibi intendens nōnulla statuere, quæ ad iurisdictionē episcoporū pertinent, & alios, quo facilius, & commodius sibi subiectos regere, & in vitæ, ac morū honestate continere potuerint, & infra, ne vbi delinquerint debite eos pēnis coercere cogantur, & in §. fin. aut. hocq. hodie nulli dubiū ē, vt p. Alph.

3 Alu. vbi sup. † Dicuntur autē hæc episcoporum statuta, constitutiones. gl. in c. fi. 23. q. 1. & ius prætorū, licet aliqui dicant ius ciuile. Henr. de Bot. de synod. episc. 3. p. ar. 2. cōcl. 2. Gom. episc. Sarnen. ample de const. lib. 6. §. statu-

to, n. 63. Doc. in c. 1. eo. tit. inde obseruādū est statutū epī, et, q̄ sit difficile, per gl. in c. fi. & q̄n est iustū, contrauenientes peccāt peccato inobediētiae, quod est mortale, 8. q. 1. sciendū, q̄ et leges humanæ operātur, dummodo sint iustæ, optime discurret Nauar. in Man. c. 23. n. 48. 49. cum multis seq. lex. n. debet esse honesta, iusta, & possibilis, c. erit autē lex. 4. dist. nec confūdi iurisdictionē epī debet, sed oēs causæ ad forū ecclesiasticū quodāmodo pertinētes in prima instātia corā suo episcopo tractādæ sunt, nec alibi cognosci, sess. 24. Cōc. Tri. de refor. gen. c. 20. & cū statuta facit, seu ordinatio nes in visitatione, per quācūq. appellationē nō retardatur exequutio, in materia tñ visitationis, & correctionis morū, iux. decr. eius. Conc. sess. 22. de refor. c. 1. & sess. 24. c. 10. Ampliano ad legatos de latere, Nūrios Apostolicos, Gubernatores ecclesiasticos vt iurisdictionē episcoporum nullo modo impediāt, nec clericos ipsis irrequisitis recognoscere, sub pēnis cōtētis in eo. c. & c. 20. §. legati quoq. q̄a cū sit de ordinatio iure, ad episcopū recurrēdū est, c. irrefragabili, & c. 1. de off. ord. alias cōfunderetur ordo ecclesiasticus, si sua vnicuiq. iurisdictionē nō cōseruetur, c. peruenit. 11. q. 1. Papa tñ tāquā supremus dñs, a quo oīs iurisdictionē dependet, potest restringere, & reducere, vt vult. tex. not. in l. iudicium, ff. de iudic. † Et non recipitur eorū dictū. Quod quæ episcopus statuebat, erant momentanea: sunt et perpetua, itē post mortē. not. Archid. in c. dudū, 18. q. 2. & 14. q. 1. c. quisquis, & moderni in c. licet de offic. deleg. & hæc sunt vera, de episcopo vero, ac etiam de putatiuo: nec morte stauentis

tuētis spirare, aut successoris requiri specialē confirmationē. Gomef. in c. 1. nu. 62. de const. lib. 6. ex mente Feder. de Senis, conf. 16. q̄ statutū episcopi ligat successorē, et si successor habeat ius reuocandi illud: eoq. non reuocāte cōfirmatū dicitur. lex. n. sēper loq. uitur l. hodie. ff. de p̄n. quāuis ipse Gomef. in adducto. §. statuto, oblitus, q̄ dixerat, variauerit. vide Abb. in c. ex rescripto, de loc. in c. ne mine. de off. deleg. hocq. iure utimur.

5 † Idq. patet ad sensum de legibus factis a p̄regib⁹ regni, noīe Regio, qui p̄fecti p̄torio dñr. l. si. ff. de offic. p̄f. p̄t. or. doc. in l. imperiū. de iur. iud. in l. imperialē de prohib. feu. alie. p̄ Fed. in c. 2. de offic. leg. li. 6. Alex. cōf. 125. vilo titul. n. 2. vol. 2. ī l. oēs populi, de iust. & iur. & in c. quæ in ecclesiarū, de cōst. & quid si statuāt cōtra legē. Ias. ī l. apertissimi. C. de iudi. & hæc apud oēs sunt verissima, & ī dies in tribunalib⁹ versāt & practicāt. † Sed dubiū orit̄ de regulis cācellariæ, an sint perpetuæ, & q̄ soluit̄ ex verbis solitis apponi, suo tpe duraturas. do. Pau. in proq. extraua. gl. in proq. reg. cāc. vnde dixit ipse Gom. in eo. proq. q̄ libet aliud statutū, nō solū lex cōis habet maiorē fortitudinē, p̄ rōnes ibidē adductas, nec constitutiones ḡnales appellat. Anc. cōf. 292. efficacibus, quē refert Fel. in c. pastoralis. nu. 11. de fid. instr. quo se remittit ī c. canonū statuta n. 8. de cōstit. & in d. c. pastoralis. Gomef. in ear. proq. 2. q. Mādof. in reg. de vnion. q. 9. n. 2. in 2. vol. & cū Regula descripta est ī registris curiæ sit generalis. Rebuf. in sua pract. benef. ī reg. de verif. notit. gl. 1. in princ. & ita obseruatur. vbiq. † Nec est omittēdū cū ad plura ptineat, optime esse p-

uisū, vt certus dare termin⁹, quo ipsæ leges ligarēt oēs, & sic nemo excusarēt, & id quidē est spatiū duorū mensū, ex dispositione iuris cōis, in auct. vt fact. nou. cōst. gl. in proq. decret. & est tex. in c. nouerit. de sēten. excom. inde dixit Sum. Pōt. in bulla Conc. Trid. de temp. obli. iure cōmuni sancitū est, vt cōstitutiones nouæ, nō nisi post certū tempus vim obtineāt, idq. satis rationi innixū, q̄ multi adeo stringūt sua statuta cōtra rationē, vt velint ipso die ligare, addentes p̄nā excōicationis, quæ dū ipso facto imponit, executionē secū trahit. & ad not. vide doct. in l. oēs populi. 8. q. ff. de iust. & iur. nisi cōstitutio vterēt verbis ex nūc, quia statim ligat. licet nō respectu p̄næ. dicit Fel. in d. c. canonū statuta in 5. limit. huius reg. de cōstit. ne ad p̄nā ligetur ignorantes, & q̄n publicatur per prouinciā, vel in loco publico, & solito, vbi ab omnib⁹ legi, & audiri possunt, vel p̄ plura loca ciuitatis publicat, nullus excusat. in d. l. oēs populi. an aut admittat quis, si dicat se ignorasse cōstitutionē, & quid si ultra ipsū terminū duorū mensū Fel. ibid. n. 11. vsq; ad si. c. vel si Imperator, aut si legislator aliud expresse cauerit in ipsa lege. in extrauag. qui sint in reb. in fi. vbi Bar. in vsib. feud. & hæc ad i. q. † Circa vero secundā, varia sunt dicta doct. si scriptura sit de essentia legis, cōstitutionis, statuti, p̄cepti, mādati, vt aliter q̄ ep̄s ordinat, nō teneat, nisi sit in scriptis redactū Ab. in d. rub. cōcludit nō esse de substantia, sed potest p̄bari p̄ testes, vt magis ad p̄bationē. sed in c. 1. ex mente gl. n. 19. de post. p̄lat. vult q̄ sit de substantia, sed nō gratiæ, licet bene p̄bationis, ī c. qualiter. col. i. de elec. de cif.

cif. Rot. 87. nu. 3. in ant. Ioan. de Sel.
 de benef. 3. par. q. 22. Port. conf. 25.
 num. 8. vol. 1. & dicit Pet. de bell.
 præ. relatus in dec. 1. de const. in no
 uis, pō esse peccatū dicere scripturā
 esse de substantia legis, sed ibi Ant.
 ma. pap. vult cōtrariū, & hoc est ve-
 rius. Neapod. in proæ. cōf. Neap. Sūt 11
 tñ multi casus requirentes scriptu-
 ram, quos enumerat gl. ad quā sem-
 per fit remissio. in c. 1. §. postquam
 de cēfib. lib. 6. Gui. Pap. dec. 582. Cas-
 sa. in cōf. Burg. rub. 1. §. 6. addit alios
 duos, & in vicario ep̄i requiritur. Re-
 buf. in prac. ben. de vic. ep̄i. n. 8. licet
 ep̄s corā capitulo designet, tñ p̄ oc-
 currentibus oportet in scriptis for-
 mā, & ordinē potestatis redigi, sic de
 priuil. Apostol. & sententia. doc. i c.
 cū olim. lo 1. vbi Mar. Soc. nu. 29. de
 de priuil. in sn̄a excoicationis. not.
 tex. in c. sacro approbāte. de sēt. exc.
 cū c. 1. eo. tit. lib. 6. ibi in scriptis p̄fe-
 rat. Mar. Soc. multas. qq. ingerit ad p̄-
 positū in d. c. sacro approbāte: not. et
 alios casus Carol. Carc. li. 1. reg. Frāc.
 9. iure. † An aut in signatura S. D. N. 12
 Papæ. Rebuf. de sig. grat. in prin. et iu-
 stitiæ. cū vna vtat verbo fiat. Vg. alte-
 ra vero placet. Gō. i proq. vtr. sig. sed
 dicit Ripa, rñf. 201. p̄cedere sine scri-
 ptura i signa. gratiæ. quia sufficit gra-
 tiam ore Pontificis esse prolata, per
 ea, quæ ibi adducit, & resp. 10. q̄ ē
 quo ad ipsum Pōtifi nō quo ad alios
 vnde Iulius iij. sum. Pont. dixit grām
 Apostolicā ante cōfessionē litterarū
 esse informē, in sua reg. can. 1553.
 10 an. 4. † Sed quid de breui Apost. q̄ re-
 quirat. Rebuf. de bre. apost. n. 17. bre-
 ue aut æquiparamus rescripto. Fel.
 in rub. de resc. Gom. de bre. in prin.
 Vest. li. 1. c. 7. vbi de officialib⁹, & p̄-
 posito, & sunt in curia officiales di-

Et breuiatores, q̄ dictāt rescripta e-
 ius curiæ cera signata: & not. in auct.
 de cōsul. circa finē. dictū breue, qua-
 si breuib⁹ verbis adnotatū. doc. in
 rub. de rescript. & Breue dicit in ma-
 teria breuis cōmentariolus summā
 rerū cōtinēs. l. excellentia. C. de ero.
 mil. an. li. r2. † Quod similiter de bul-
 la solet dubitari, an fit de essentia pri-
 uil. Apof. gl. i proæ. clem. in fi. v̄r pro-
 bare q̄ sic. de quo Arch. Io. And. in
 proæ. lib. 6. doc. in reg. alleg. de non
 iud. iux. form. suppl. vbi Gomef. q. 1.
 & est vtile. sæpe .n. habetur gratia.
 a sum. Pōt. sub supplōne signata bul-
 lis non expeditis, si expiret p̄ mortē
 cōcedētis, & licet obtinēs possit dici
 tutus in cōscia, tñ curia obseruat gra-
 tiā Pont. sine litteris nō posse proba-
 ri, dicit mod. in proæ. 6. & in ead. q.
 q̄ partes p̄nt cōuenire q̄ pensio sol-
 uat per solam suppli. signatā, Rebuf.
 de pacif. poss. nu. 156. fol. 195. Cassa.
 dec. 4. num. 3. & hæc sunt notanda,
 licet extra materiam videantur, non
 tamen sunt inutilia, cū in visitationi-
 bus plerūq. occurrant. † Ad propo-
 sitū mō, cū scriptura sit inuenta ad
 æternā memoriā. l. iubemus C. de
 test. quam memoria hoīum excidit
 l. peregre ff. de acq. poss. & esse mus
 priuati multis bonis, si scriptura no-
 bis defuisset, licet statuta ep̄scopi nō
 egeant, tñ laudabile est, & ad to llen-
 das difficultates necessariū i scriptis
 redigi, q̄a concernunt bonū publi-
 cū, & p̄petuitatē, cū p̄enis annexis,
 dñt in ipso visitationis libro extēdi,
 ad hoc vt tpe debito possit superior
 cōsulere, & corrigere & p̄ publicū
 notariū adnotari faciat, & hæc suffi-
 ciant pro primo libro, nunc ad alia
 trāseamus cū Dei auxilio, qui sit sem-
 per benedictus in oī seculo. Amen.